

UST

Umhverfisstofnun

Environment and Food Agency of Iceland

• Suðurlandsbraut 24
15 - 100 Reykjavík, Ísland

• Sími 3341 991 / 7000
Fásími 3341 991 7010

• umhverfisstofnun@ust.is
• www.umhverfisstofnun.is

Alþingi - Menntamálanefnd
Elísabet Rán Andrésdóttir
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 25. maí 2006
Tilvísun: UST20060400116/tb

Efni: Frumvarp til laga um Náttúruminjasafn Íslands

Vísað er í bréf frá menntamálanefnd Alþingis, dags. 25. apríl sl., þar sem óskað er eftir umsögn Umhverfisstofnunar um frumvarp til laga um Náttúruminjasafn Íslands, 688. mál.

Umhverfisstofnun hefur yfirfarið framangreint frumvarp og gerir eftirfarandi athugasemdir:

1. Í 1. mgr. 2. gr. frumvarpsins segir um hlutverk Náttúruminjasafn Íslands að það skuli m.a. varpa ljósi á náttúru Íslands, náttúrusögu landsins, nýtingu náttúruauðlinda og náttúruvernd..... Í síðustu mgr. sömu greinar segir að Náttúruminjasafnið skal leitast við að eiga samstarf við vísinda- og rannsóknastofnanir á vegum ríkisins og annarra aðila á sviði náttúrufræða. Einnig er fjallað um þessi atriði í greinargerð og eru þar m.a. taldar upp ýmsar stofnanir. Meðal þeirra stofnana sem eru nefndar eru eingöngu vísinda- eða rannsóknastofnanir: Þar er t.d. ekki að finna Umhverfisstofnun sem hefur umsjón með flestum friðlýstum svæðum í landinu og fer með t.d. framkvæmd laga um náttúruvernd, hollustuhætti og mengunarvarnir og laga um vernd, friðun og veiðar villtum fuglum og villtum spendýrum. Framkvæmd allra þessara laga tengjast mjög væntanlegu hlutverki Náttúruminjasafnsins. Til dæmis er náttúruvernd eitt af megin hlutverkum Náttúruminjasafnsins.

Hlutverk Náttúruminjasafnsins er að mestu leyti að miðla þekkingu sem m.a. byggist á rannsóknum. Umhverfisstofnun telur frumvarpið hins vegar einskorðast of mikið við rannsóknastofnanir en telur að ekki megi líta framhjá þeirri áralöngu þekkingu og fræðsluhlutverki sem t.d. Umhverfisstofnun hefur öðlast m.a. við rekstur þjóðgarða og friðlýstra svæða og við að almenna fræðslu á öðrum sviðum hennar. Umhverfisstofnun leggur því til að stofnunin sé sérstaklega nefnd í greinargerð til að tryggja aðkomu hennar m.a. að umfjöllun um náttúruvernd o.fl.

2. Í 5. gr. frumvarpsins segir að safnstjóri skuli hafa háskólamenntun eða staðgóða þekkingu á starfsemi safnsins. Í greinargerð með 5. gr. segir til skýringar að lagt er til að safnstjóri hafi háskólamenntun eða staðgóða þekkingu á starfsemi safnsins. Síðan segir að almennt er eðlilegt að gera kröfu um háskólamenntun þótt hæfur einstaklingur til að stýra stofnuninni

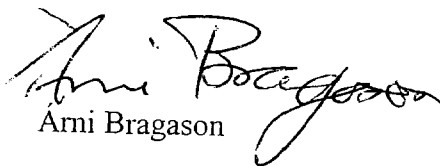
geti einnig haft viðtæka reynslu og þekkingu þótt til grundvallar liggi ekki formleg háskólagráða, sbr. t.d. bændur.

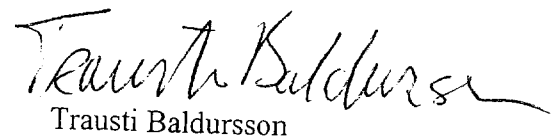
Umhverfisstofnun telur að hér sé verið að draga úr kröfum sem almennt eru gerðar til safnstjóra slíkra safna. Eðlilegra hefði verið að gera kröfu um háskólamenntun sem nýtist í starfi en að einstaklingar með aðra sambærilega menntun, þekkingu og hæfni geti einnig komið til greina. Umhverfisstofnun telur ekki við hæfi að nefna eina starfsstétt í landinu umfram aðra í greinargerð með 5. gr. og leggur til að 5. gr. verði breytt skv. ofanrituðu og einnig greinagerðinni.

3. Í frumvarpinu er sérstaklega tekið fram að Náttúrufræðistofnun Íslands sé faglegur og vísindalegur bakhjarl Náttúruminjasafnsins og annist að verulegu leyti rannsóknarskyldu þess, sjá 3. gr. í 8. gr. er hins vegar gert ráð fyrir að við gildistöku laganna verði breyting á safnalögum nr. 106/2001 þar sem í stað orðanna „og sýningar“ í 2. málsl. 5. gr. komi: sýningar og rannsóknir. Hér er því bætt við rannsóknarhlutverki við sýningar og fræðsluhlutverk Náttúruminjasafnsins.

Oft geta verið óljós skil milli þess sem flokkast undir rannsóknir eða hvort um er að ræða vöktun. Má því spyrja hvort gera megi ráð fyrir því að rannsóknarhlutverk Náttúruminjasafns Íslands gæti farið að skarast við t.d. hlutverk Náttúrufræðistofnunar Íslands eða hlutverk Umhverfisstofnunar hvað varðar vöktun af margvíslegri gerð. Umhverfisstofnun telur nauðsynlegt að þar sem oft er takmarkað fjármagn til ráðstöfunar við vöktun og rannsóknir að ekki sé verið að auka við stofnunum sem hafa svipað hlutverk. Umhverfisstofnun telur því nauðsynlegt að ef breyta á safnalögunum sbr. hér að ofan þá eigi að skilgreina hvað sé átt við með rannsóknnum sem Náttúruminjasafni Íslands sé sérstaklega ætlað að stunda. Má hér t.d. benda á að eðlilegra væri að taka sérstaklega fram að fyrst og fremst væri átt við rannsóknir sem er ætlað að bæta faglega þekkingu safnsins t.d. við að varðveita náttúrugripni eða efla faglega þekkingu á sviði sem styrkir safnið í fræðsluhlutverki þess og að koma upplýsingum um náttúru Íslands á framfæri.

Virðingarfyllt

Ami Bragason

Trausti Baldursson